

IZKUSTVENO UČENJE S POSNEMANJEM, MODELIRANJEM IN BIOMIMIKRIJO

ANDREJA TOMAŽIN

CŠOD, dom Čebelica, Dolenja vas pri Čatežu 19, 8212 Velika Loka, tel. 07 3489012

Andreja.Tomazin@guest.arnes.si

csod.cebelica@guest.arnes.si

1. UVOD

Ali kdaj pomislite na svoje velike vzornike, ki so vas navdihovali in ste se želeli po njih zgledovati? Sta bila to oče in mati, ljudje v vaši okolici, ali ljudje iz preteklosti, veliki umetniki, voditelji, učenjaki, duhovni učitelji? Ste kdaj raziskali, kako so se učili, kako so pridobivali znanja, kako so se rojevala nova odkritja, izume?

Lahko imamo znanje in še ne modrosti. Znanje lahko uporabimo v dobre ali zle namene, modrost pa vodi posameznika k etičnemu ravnanju. Modrosti se ne moremo naučiti zgolj iz knjig in v šolah. Modrosti se učimo iz življenjskih izkušenj in opazovanja narave. Kako lahko uskladimo znanje, življenjske izkušnje in opazovanje narave?

2. UČENJE S POSNEMANJEM

Učenje s posnemanjem je temeljna oblika učenja mnogih vrst in tudi človeka. Npr. mlada račka se uči, kako preživeti, s posnemanjem svoje mame.

Ta način učenja poznamo že od rojstva; pokončne hoje, materinega jezika, prvih otroških pesmi smo se naučili preprosto tako, da smo posnemali druge ljudi, ne da bi o tem sploh razmišljali,... Ko odrastemo imamo veliko prednost, saj se lahko sami odločimo, koga in kaj bomo posnemali. Zavestno se odločimo za nove vzornike in pozabimo na tiste, ki smo jih prerasli.

Proces učenja s posnemanjem je izkustveno učenje z namenom naučiti se določene veščine oziroma sposobnosti tako, da dobro opazujemo, izvedemo in ponavljamo, da večino usvojimo in znamo.. na nezavednem in zavednem nivoju.

3. UČENJE Z MODELIRANJEM

Pri učenju z modeliranjem izdelamo natančen vedenjski vzorec in modeliranje je ključ do odličnosti v Nevrolingvističnem programiranju, skrivnosti učinkovitega sporazumevanja.

V življenju se vsak posameznik sreča s številnimi vedenjskimi vzorci. Mednje sodijo starši, bratje, sestre, prijatelji, sosedge, sodelavci in prav tako tudi osebe iz pravljic, romanov, osebnosti javnega življenja, igralci in »zvezde«. Prek posnemanja teh vzorcev lahko razvijemo lastne sposobnosti oziroma veščine. Najpogostejši način je, da se vživimo (asociirati) v neko drugo osebo. Naš cilj je prevzeti le tiste sposobnosti, izrazne oblike in veščine, ki se nam zdijo še posebno vredne posnemanja. Otroci in mladostniki pogosto dokaj nekritično posnemajo svoje idole. Pri učenju ob zgledih pa gre za načrtno posnemanje njegovih uspeh obetajočih lastnosti. Dobri igralci znajo izraziti določene lastnosti z mimiko, s kretnjami in z glasom. Prav tako lahko sami svojo vlogo ponotranjimo, tako, da se vživimo v

svoj zgled. Kakšni so vedenjski vzorci uspešnih ljudi? Kje in kako se razlikujejo uspešni ljudje od neuspešnih? V vedenju, navadah, vrednotah, spretnostih, veščinah,..?

Proces modeliranja sestavljajo tri stopnje:

1.stopnja: Izberemo model/osebo, se mu pridružimo, medtem ko uporablja vedenje oz. sposobnost, ki nas zanima. Vživimo se v njegovo vlogo in prevzamemo njegovo vedenje vse dokler ne dosežemo podobnih rezultatov kot naša oseba. Osredotočimo se posebno na kaj počne, kako počne in zakaj to počne. Odgovor na kaj počne dobimo z opazovanjem, kako in zakaj to počne pa z vprašanjem.

2.stopnja: Na tej stopnji naš model prečistimo in ga zavestno razumemo. Sistematično izpuščamo sestavne dele vedenja našega modela in se tako prepričamo, kaj vpliva na spremembe. Bistveni del modela je tisto kar bistveno spremeni rezultat. Modeliranje, ki je temelj pospešenega učenja, zbere vse sestavne dele in odvzemanjem ugotovi, kateri so zares potrebni.

3.stopnja: Ustvarjanja načina, s katerim lahko to spretnost prenašamo na druge. Dober učitelj zna ustvariti okolje, v katerem se lahko učenci sami naučijo, kako pridejo do dosežkov.

4. UČENJE Z BIOMIMIKRIJO

Učenje z biomimikrijo, je proces učenja na podlagi opazovanja narave. Narava nas lahko nauči, kako učiti otroke, kako delovati v skupini/timu, kako graditi stavbe,... kako lahko primerjamo biološke oblike, vedenja, strukture, procese in zakone v oblikovanju človeških sistemov. Narava je naš model, mentor in merilo za proces učenja znanja.

Učenje s posnemanjem, modeliranjem in biomimikrijo lahko uporabimo v vseh elementih poučevanja in učenja. Navajam nekatere posamezne primere za urjenje otrokove ustvarjalnosti, samozavesti, postavljanje vrednot.

Vaje posnemanja: Mimika, drža, glas.

Vaje modeliranja: Drug drugega naučimo določeno spretnost, katero znamo in novo naučeno spretnost naučimo naprej. Spretnostno gibalne spretnosti.

Vaja biomimikrije: Iskanje novega doma. Vakog komunikacija.

Kaj pa je skupno vsem trem metodam? Opazovanje, opazovanje, opazovanje. Vseh tri metode imajo skupno osnovo, pridobivanje izkušenj skozi izkustveno učenje. Opazovanje je bistvena sestavina učenja izkustvenega učenja. Včasih lahko že majhen detajl ali besedna igra spremeni celotni pomen učenja določene sposobnosti.

5. IZKUSTVENO UČENJE

Izkustveno učenje je učenje iz življenjskih izkušenj in opazovanja narave in je učenje na samem mestu, v okolju ob neposrednem stiku. Začetke izkustvenega učenja, J. Deweya, K. Lewina in J. Piageta, lahko zasledimo v petdesetih in šestdesetih letih 20.stoletja. V današnjem času ima izkustveno učenje velik pomen na razvijanju sposobnosti prilagajanja na nove okoliščine, osebna avtonomija, občutljivost za sebe in druge, sposobnost komunikacije in sodelovanja, zmožnost celovitega dojetja, sinteze, integracije. Gre za zmožnosti reševanja problema v nepredvidljivih, kompleksnih socialnih situacijah, za katere ni v naprej danega odgovora oziroma rešitve.

Načela izkustvenega učenja:

1. Učenje lahko najboljše razumemo v smislu procesa in ne njegovih produktov.
2. Učenje je kontinuiran proces, zasnovan na izkušnji.
3. Učenje je ciklični proces, v katerem se razrešujejo konflikti med dialektično nasprotnimi načini spoznavanja in je celosten ali holističen proces prilagajanja svetu.
4. Učenje je proces ustvarjanja znanja.

Iz abstraktnega in teoretičnega znanja pridobljenega v šoli prehajamo h konkretnemu in praktičnemu znanju ravno z izkustvenim učenjem.

Cilji, ki jih želimo doseči z izkustvenim učenjem so lahko

spoznavni – opazovanje, razumevanje, uporaba, analiza, sinteza in vrednotenje

emocionalno-socialni – sprejemanje, reagiranje, vrednotenje in karakterizacija.

Metode izkustvenega učenja pa izzivajo, k posnemanju, upoštevanju, vgrajevanju izkušenj posameznika kot bistveno sestavino učenja.

Metode izkustvenega učenja so: posnemanje, mimika, modeliranje, biomimikrija, izkustveno pisanje, simulacije in igre vlog modelov, strukturirane vaje kot so npr. »brainstorming«, »snežna kepa«, skupinska interakcija, igra vlog, metode telesnega gibanja in metode relaksacije ter meditacije.

6. SKLEP

Narava nam omogoča, da se naučimo spoštovati njene posebnosti in si tako pridobivati izkušnje in znanje za življenje. Izkušnja je najboljša učiteljica življenja in nam pove ali je naša izbira prava. Narava je veličastna in neminljiva. Če želimo čutiti moramo znati opazovati, znati videti. Znati videti se začne ostrino pozornosti; z občudovanjem in zanimanjem, kadar smo notranje pripravljeni, umirjeni in smo pripravljeni sprejeti oz. se osredotočiti na določene naloge.

Učitelji v šoli v naravi imamo zelo pomembno vlogo pri oblikovanju otrokove samozavesti, pozitivne osebnosti, pri pridobivanju življenjskih izkušenj in vrednot, kot tudi učenja reševanja problemov in odločanja ter ustvarjalnega navdiha. V vsakem trenutku se dotaknemo čutnega sveta vsakega učenca. Ali se tega zavedamo? Pomembnost učenja v dejavnostih šole v naravi je v doživetju izkušnje, v izkustvenem učenju novega in že znanega v naravi kot tudi v medosebnih odnosih. Osnovno načelo je spoštovanje otrok, medosebnih odnosov in opazovanje narave ter čudenje. Otroke je potrebno znati motivirati in navdušene učence samo še usmeriti v dejavnost. Doživljanje naj preveva občutek radosti, odprtosti in sprejemljivosti. Svoja občutke spoznanja naj učitelj deli z učenci, jih uči kvalitetno in ne kvantitetno. Zavedati se moramo, da učitelji učimo z zgledom na vsakem koraku in učenje je dvosmerna komunikacija.

Kadarkoli in kjerkoli se nam ponuja priložnost opazovanja ljudi; tako v družini, šoli, družbi, kraju, na televiziji, v naravi. Opazili boste, da se vam zdi nekdo se posebej samozavesten in sproščen. Takrat se vprašajte; kaj je vzrok, da ta oseba tako deluje name?

In tako so se spraševali veliki ustvarjalci v različnih časovnih obdobjih. Urili so se v radovednosti, dobrem opazovanju/zaznavanju, navduševanju, zapisovanju in sposobnosti ustvarjanja novih povezav.

7. LITERATURA

Besser-Siesmund Cora: Moč pozitivnih misli, Ljubljana:MK, 2002

O`Connor J. in Seymour J.: Spretnosti sporazumevanja in vplivanja –Uvod v NLP, Žalec:Sledi,1996

Zalokar Divjak Zdenka: Vzgoja za smisel Življenja, Ljubljana:Educy,1998.

Zalokar Divjak Zdenka: Vzgoja JE.....NI znanost, Ljubljana: Educy,1996.

Schilling Dianne: 50 dejavnosti za razvijanje čustvene inteligence –I.stopnja: Ljubljana:Inštitut za razvijanje osebne kakovosti, 2000.

Schilling Dianne: 50 dejavnosti za razvijanje čustvene inteligence –II.stopnja: Ljubljana:Inštitut za razvijanje osebne kakovosti, 2000.

E.Shapiro dr. Lawrence:Čustvena inteligenca otrok, Ljubljana:MK, 1999.

Gelb Michael J.: Postanite ustvarjalni kot Leonardo da Vinci:Ljubljana:Založba Tangram, 2003.

Sodobna pedagogika. Letnik 43, št.1-2, LJUBLJANA, 1992.

HRM: Letnik 2, št.3,Ljubljana, GV izobraževanje, februar 2004